

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Brno (Kat. Starý Lískovec, Bez. Brno-město). Bei der Rettungsgrabung in den Hermannova- und Příčky-Straßen wurde eine neuzeitliche Ziegelei mit drei Ziegelöfen entdeckt.

BRNO (K. Ú. ŠTÝŘICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Ulice Heršpická. Pražský typ, starohradištní období. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výstavbě komplexu víceúčelových budov H-park Heršpická se podařilo odhalit část raně středověkého sídliště situovaného na pravém břehu Svratky, na sprašové návěži v bezprostředním kontaktu s říční nivou. Výsledek má charakter drobného vzorku, neboť v celé ploše stavby o rozsahu cca 1,5 ha byla na úroveň archeologických terénů snížena pouze plocha vsakovací jámy o rozsahu 400 m². Zde bylo zachyceno 14 sídlištních objektů; lépe datovatelné soubory ze tří jam náleží spolehlivě nejstaršímu slovanskému horizontu pražského typu, v případě dalších dvou objektů lze uvažovat i o mladším stáří (staro- či středohradištní období?). Téměř ve všech případech se jedná o zásobní jámy, fragment konstrukce nadzemní sloupové stavby je nedatovatelný. Vzhledem k technologii stavby a výraznému navýšení terénu skládkou z 20. století je zřejmé, že pod budovami zůstávají zakonzervovány archeologické terény blíže nezjistitelného plošného rozsahu.

David Parma

Resumé

Brno (Kat. Štýřice, Bez. Brno-město), Heršpická-Straße. Prager Typus, ältere Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

BRUMOV-BYLNICE (K. Ú. BRUMOV, OKR. ZLÍN)

Náměstí Hildy Synkové. Novověk (16.–19. století). Novověká zástavba. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum probíhal při regeneraci náměstí v Brumově. Předmětnou plochu lze vymezit na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25-43-16, koordináty 175/360, 174/349, 167/349 a 169/361 od Z/J s. č. Skrytá plocha a většina výkopů (veřejné osvětlení, drenáže, apod.) nedosahovala dostatečné hloubky; zásadní pro poznání stratigrafie návozu na náměstí byl proto profil začištěný ve více než 2 m hlubokém výkopu pro přeložku kanalizace. Z dokumentace vyplývá, že podklad náměstí tvoří 1 m a více silná vrstva navážkových kontextů ne starších než z novověkého období (od 16. století). Dále zde bylo zachyceno poměrně masivní kamenné zdivo zřejmě staršího datování, které dokládá skutečnost, že se v prostoru náměstí nacházela zástavba. Poloha zdiva v rámci náměstí odpovídá umístění budovy dnes již zburaného hostince, který je zachycen jak na indikační skice, tak i na dobových fotografiích z 2. poloviny 19. století a počátku 20. století. Je ale také možné, že se může jednat o zbytky zdiva náležejícího k jedné ze staveb stojících v prostoru ještě neexistujícího náměstí, které zachycuje

I. vojenské mapování v druhé polovině 18. století (zde je však nutné počítat s nepřesnostmi týkajícími se polohy objektů, které je pro výše uvedené mapování typické). Vzhledem k tomu, že je zdivo zapuštěno do novověkých kontextů, je možné považovat budovy zachycené na mapě za mladší nežli středověké. Podmínky výzkumu při stavební činnosti bohužel neumožnily plošný odkryv ve větších hloubkách, kde by bylo možné zachytit a lépe poznat novověkou zástavbu před vznikem brumovského náměstí.

Ivan Čižmář

Resumé

Brumov-Bylnice (Kat. Brumov, Bez. Zlín), náměstí Hildy Synkové (Platz). Neuzeit (16.–19. Jahrhundert). Stadt. Rettungsgrabung.

BRUMOVICE (K. Ú. BRUMOVICE U OPAVY, OKR. OPAVA)

Extravilán. Středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci probíhajícího dohledu na stavbě cyklistické trasy č. 55 z Krnova do Velkých Hoštic byly dne 28. 6. 2011 na katastru Brumovic zjištěny při skrývce ornice archeologické zahloubené objekty. Úsek trasy s nálezy se nachází severně od obce Skrochovice podél silnice č. 57. Na ZM 1:10 000 list, 15-32-02, je zkoumaná poloha vyznačena body o souřadnicích 263 : 105, 267 : 90 mm od západní : jižní sekční čáry.

Lokalita se nachází na úpatí „Benišovského kopce“ v nadmořské výšce 284,00–285,47 m. Plocha výzkumu je vzdálena cca 150 m západním směrem od pravého břehu řeky Opavy a podloží zde tvoří glejové nivní půdy a hlinité spraše.

Úsek trasy s nálezy o rozměrech 3,5 x 80 m byl ručně začištěn a na části plochy byly identifikovány zahloubené objekty. Zbylou část plochy překrývala mocná kulturní vrstva. Plocha byla v tomto prostoru rozdělena do sektorů, ve kterých byla kulturní vrstva odebírána po mechanických vrstvách až na podloží. Na jeho povrchu pak bylo zachyceno celkem 17 zahloubených objektů. Jednalo se o 3 zásobní jámy, 8 běžných sídlištních jam, 2 hliníky a 4 sloupové jámy. Na základě předběžného rozboru keramického materiálu můžeme 1 zásobní jámu, 2 hliníky a 2 sídlištní objekty zařadit na přelom 12. a 13. století a do prvních desetiletí 13. století. Jedna sídlištní jáma obsahovala materiál z průběhu 2. poloviny 13. až přelomu 13. a 14. století.

Kromě středověkých objektů byly na lokalitě prozkoumány 3 objekty kultury s nálevkovitými poháry a 2 rámcově pravěké objekty (viz oddíl Eneolit). Ze 6 jam nebyl získán žádný datovatelný materiál.

Jindřich Hlas

Resumé

Brumovice (Kat. Brumovice u Opavy, Bez. Opava), Außenbereich. Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

BRUNTÁL (K. Ú. BRUNTÁL-MĚSTO, OKR. BRUNTÁL)

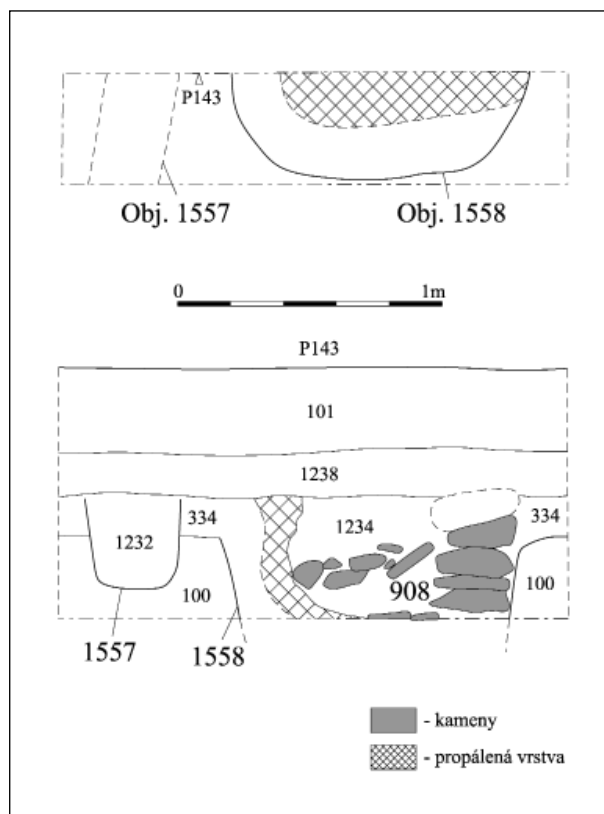
Ulice Partyzánská, parc. č. 27/1, 66/3, 67, 68, 69, 219/1. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

V měsících srpnu až listopadu 2011 probíhala na Partyzánské ulici v Bruntálu postupná rekonstrukce inženýrských sítí (plynovod, kanalizace, vodovod - akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě č. 73/11, 78/11, 80/11). Ač se jednalo o tři investorsky odlišné stavby, zjištěné nálezové okolnosti jsou obdobné, a je proto vhodnější je představit jako celek. Lokalita se nachází v prostoru původního historického jádra města, dnes městské památkové zóny Bruntál, konkrétně v jeho východní části. Soutisk zaměření výzkumu vyneseno do současné digitální mapy katastru nemovitostí a indikační skici stabilního katastru z roku 1836 (Zemský archiv Opava, fond Stabilní katastr slezský, sign. SI 302, kart. č. 47) identifikuje zkoumané situace jako prostor historické ulice Zámečnické (Schlosser Gasse), případně jako dvorové partie dvou městských parcel při východní straně náměstí Míru.

Výkopy o šířce 0,4–1,5 m a hloubce 0,5–3,5 m situované ve stávající komunikaci byly prováděny strojně, v místech odbočky plynového potrubí k parcelám při náměstí pak kopány ručně. Dokumentované antropogenní aktivity lze interpretovat jako jednorázovou úpravu komunikačních prostor historické ulice Zámečnické, ke které, vzhledem k získaným hmotným nálezům, došlo v 19. století. Výjimku představují pouze krátké úseky profilů v severní části ulice (po zalomení k západu, směrem k náměstí J. Žižky a ulici Revoluční) s pozůstatky stratigraficky starších souvrství. V kontextu dříve známých skutečností (absence úprav povrchů dlouhodobě sledovaná v řadě liniových výkopů v historickém centru; naposledy Kiecoň, Zezula 2011; Krasnokutská, Zezula 2011) je zásadním nálezem destrukce původní dlažby, vrstvy velkých oblázků a valounů. Zachycen byl i pozdně novověký požárový horizont v podobě přepálené omazávky dřevěných, při výzkumu blíže nelokalizovaných konstrukcí. Dokladem pozdní stabilizace uliční čáry je pak kamenné základové zdivo předstupující před stávající zástavbou. Výkop na dvou parcelách při náměstí zachytil pouze svrchní část předpokládané stratigrafie, tvořenou převážně suťovými novodobými dorovnávkami terénu.

Ulice Požárníků, parcela č. 194/2. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

V měsíci srpnu 2012 proběhl v souvislosti se stavbou rodinného domu v Bruntálu na ulici Požárníků záchraný výzkum (akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě č. 82/12). Zkoumaná lokalita se nachází v prostoru původního historického

Obr. 43. Březí. Zaniklá středověká osada Bratelsbrunn. Řez pecí.

Abb. 43. Březí. Mittelalterliche Ortswüstung Bratelsbrunn. Schnitt durch einen Ofen.

ho jádra města, dnes městské památkové zóny Bruntál, konkrétně v jeho jižní části. Soutisk mapových podkladů identifikuje zkoumanou lokalitu jako prostor dvou městských parcel při jižní uliční frontě historické ulice Řeznické (Fleischer Gasse).

V průběhu výzkumu byla na místě stávající proluky s již v minulosti demolovanou zástavbou registrována četná recentní narušení původních situací, zejména pak stavební jáma zabírající cca $\frac{2}{3}$ plochy. V severních partiích při uliční čáře se podařilo dokumentovat pozůstatky novověké stavby zachycené v podobě kamenných základových zdí vymežujících sklepní místnost, a to včetně části zřícené klenby. Na hranici parcely byla zjištěna souvrství s novověkou bází, dokládající komunikační charakter prostoru ulic Požárníků a K. Světlé.

Marek Kiecoň

Literatura

- Kiecoň, M., Zezula, M. 2011: Bruntál (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 52(2), 135, 136.
Krasnokutská, T., Zezula, M. 2011: Bruntál (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 52(2), 137.